

zikom 28, z madžarskim učnim jezikom pa 4 oddelke.

V času od 1. novembra 1937. do 1. novembra 1938. je bilo na novo ustanovljenih 109 oddelkov in ukinjenih 51 oddelkov tako, da je njih število naraslo za 58. Ker je v nerazdeljenih šolah z enim samim oddelkom pouk za učitelja zelo naporen, za otroke pa manj uspešen, zato je treba delati na tem, da se, kjer koli je le mogoče, ustanovi še drugi oddelk. Predvidenih je še nekaj razširitev posameznih šol, kar pa se v smislu zakonskih predpisov more izvršiti le v času od 1. maja do 30. oktobra vsakega leta.

Vse ljudske šole in vrste imajo 2869 (od lani + 53) učilnic, manjka jih torej 1297. V privatnih šolah jih je 65. Zato se mora v mnogih šolah vršiti menjalni dopoldanski in popoldanski pouk, kar močno ovira redno šolsko delo in onemogoča temeljito zračenje in čiščenje učnih prostorov. Pozimi se mora popoldanski pouk zaradi kratkega dneva v mnogih krajih predčasno končati.

Učiteljstvo.

Dočim je bilo lani 4205 učnih oseb, jih je letos bilo na dan 1. novembra 1938. skupaj 4377, in sicer 1550 moških in 2827 žensk. Letos jih je torej 172 več kot lani. Med temi 4377 je 13 kontraktualcev in 44 dnevničarjev. Sreskih šolskih nadzornikov je 29. Otroških vrtnaric je 70. Dodeljenih je banski upravi 40 učiteljev oziroma učiteljic, sreskim načelstvom 44, gospodinjstvom 13, Glasbenima maticama v Ljubljani in Mariboru 4, kaznišniški šoli v Mariboru 1, kralj. konzulatu v Celovcu 1, izseljencem 4, meščanski šolam 79, drugim 4; v višjih pedagoških šolah študija 38 učnih oseb, a v tečaju za obvezno telesno vzgojo 5. Z ljudskih šol je torej skupaj oddeljenih 233 učnih oseb.

Če prištejemo tej vsoti 233 še 29 sreskih šolskih nadzornikov, 17 učnih oseb, ki vrše službo v zavetiščih, 33 državnih veroučiteljev,

60 učiteljic ženskih ročnih del, 12 predmetnih učiteljev (10 za srbohrvaščino, 2 za petje), 10 upraviteljev, oproščenih razrednega pouka zaradi velikega števila oddelkov v poverjenih jim šolah, ter 16 nadštevlnih učnih oseb, t. j. skupaj 177 učnih moči, vidimo, da je 410 učnih oseb brez oddelka, v katerem številu pa niso vštet učitelji in učiteljice, ki so na daljšem bolezenskem dopustu.

Potemtakem poučuje v oddelkih le 3967 učnih oseb. Ker pa je v vseh ljudskih šolah 4166 oddelkov, manjka še 199 oddelkovnih učiteljev.

Po tukajšnji evidenci pa prosi za sprejem v državno učiteljsko službo še iz leta 1934. — 13 abiturientk, iz leta 1935. — 16 abiturientov in 23 abiturientk, iz leta 1936. — 34 abiturientov in 70 abiturientk, iz leta 1937. — 20 abiturientov in 21 abiturientk, iz leta 1938. — 3 abiturientke, skupaj 170 abiturientov in 130 abiturientk, to je 200 novih učnih moči, torej skoraj prav toliko, kot jih manjka.

Ker novega naraščaja za učiteljšč tudi v prihodnjem letu še ne bo, je verjetno, da bodo še čakajoči po večini sprejeti v državno službo in bo po namestu preobilice kandidator, ki se je toliko govorilo o njej, pojavilo njih pomanjkanje.

V času od 1. novembra 1937. do 1. novembra 1938. je bilo poleg 18 bivših učiteljev (6 reaktiviranih, 12 po vrnitvi od vojaščine) sprejetih v državno službo 249 abiturientov in abiturientk; od teh je bilo postavljenih v dravsko banovino 236 (36 moških in 200 žensk), v druge banovine pa 13 (4 moški in 9 žensk).

Ostavko na državno službo je podalo v tem času 34 učnih oseb (7 moških in 27 žensk), umrlo jih je 13, upokojenih je bilo 52, skupaj 99.

Premestitev po prošnji je bilo skupaj 411, po službeni potrebi 25 (od teh 13 zaradi ukinitve oddelkov), po kazni 3. (Dalje prih.)

Učiteljski smučarski tečaj

Če sodobnemu smučarskemu športu odznamemo edino nesmiselno točko — rekordestvo, se nam pokaže kot nenadkriljiv v svoji polnovrednosti in klasični lepoti. Dejstvo je, da po plemenitosti vsebine prekaša vse druge, poleg tega pa je tudi življenjsko praktičen. Zato je povsem umljivo, če se zadnja leta med učiteljskim vedno močnejše uveljavlja prizadevanje nekaterih, ki pravilno gledajo na stvar, da bi se smučanje uvedlo kot predmet v šolo, in sicer prvenstveno v planinskih šolah, kjer pridejo smučji v poštev kot prometno sredstvo, ker bi se s tem močno omejili zimski izostanki. Za praktično izvedbo tega načrta pa je nujno potrebna strokovna usposobljenost učiteljev. V tem smislu se je v dneh od 5. do 12. t. m. vršil na Gorjušah prvi metodični smučarski tečaj za ljudskošolske učitelje, ki ga je priredil Jugoslov. zimsko športska zveza v Ljubljani. Tečaj je obsegal tudi praktične nastope s šolsko mladino. Prijetna dolžnost mi je, da se v imenu absolventov tečaja Zvezji zahvalim za razumevanje naših nalog, enako tudi kr. banski upravi, ki nam je dovolila dopust.

Tečaja se je udeležilo 13 učiteljev. Jugoslov. zimsko športno zvezo je zastopal prof. Vinko Zaletel, tečaj pa je vodil priznani strokovnjak tov. Janko Sicherl iz Škofje Loke. Njemu dolgujemo še posebno hvaležnost, ker se je sam največ trudil, da se je tečaj organiziral. V njegovi osebi se združujeta mojster v smučski tehniki in odlični pedagog. S svojim dobrodušnim in ljubeznivim nastopom nas je povezal v prijateljsko družbo, ki je osem dni preživela v pravem tovariškem delu in veselju. Ob najlepšem vremenu in ugodnih snežnih prilikah se je tečaj brez večje nesreče končal s popolnim uspehom in dvema nepozabno lepima izletoma. Tečajniki so lepo zaključili osemdnevno delo s pevskim nastopom pri nedeljski maši na Koprivniku, kjer je nekoč pel slavospeve našim planinam Valentin Vodnik.

Ko se končno ponovno zahvaljujemo prireditelju za tečaj in ko vsak po svojih močeh odhajamo na delo, izražamo željo, da bi temu tečaju sledilo še več enakih za vse tiste, ki sta jim pri srcu zimski šport in mladina. Ivo Lampič

† Ludviku Varlu v slovo

Saj še ni preteklo leto, ko si sedel med nami, saj veš tam v tvojem VI. razredu, med drago mladino, ki Ti je, poslavljajoč se od Tebe, od Tvojega dela, še zadnjokrat okrasila Tvojo učilnico — delavnico in jo potrosilo z zelenjem in cvetjem. Ganjeni, s solzami v očeh smo se takrat ločili, ko smo si stisnili roke, ali vendar veselo razpoloženi, saj nismo slutili, da pomeni Tvoje slovo od šole, Tvoje slovo

od mladine tudi slovo od življenja. Toda žal je prišlo tako, neizbežna usoda je hotela tako.

Dragi tovariš. Tudi ob Tvojem slovesu od življenja, ob Tvojem grobu, kakor ob slovesu šole, je bila zbrana okrog Tebe šolska mladina. Toda to cvetje, te bele cvetke, ki Ti jih je poklonila mladina na Tvojo krsto, na Tvoj grob, niso bile cvetke veselja, kakor tedaj, ko je želela svojemu učitelju vso srečo v zaslužnem počitku — te rože véceraj so bile izraz pekoče boli, so bile izraz globoke žalosti mladine, ki se je sklanjala nema in začudena nad prezgodaj odprtim grobom svojega vzgojitelja.

Pa ne le mladina. Mi vsi, mi Tvoji tovariši, mi Tvoji prijatelji in znanci, ki si nam bil mnogim vodnik in kažiop v življenju, mi vsi strmimo nad črnim grobom in se žalostni vprašujemo: »Kaj res ni več Varla, kaj res ni več tistega našega tovariša, ki je znal z svojo vedrino in humorjem razvedriti še tako čemernega filistra?« Da, ni ga več, čeprav še ni dopolnil 54 let, čeprav še ni dovršil kar bi rad. Ni bil še upokojen, kje še, da bi užival počitek. No, dragi prijatelj — užival ga boš zdaj.

Preveč bi zavzelo prostora, če bi našteval in ocenil Tvoje nad 33-letno učiteljsko delovanje v Poljčanah. Najlepšo oceno je dalo ljudstvo samo. Ko so namreč zavzvonili zvonovi in oznanili Tvojo smrt, smo slišali samo in vsepovsod: »Škoda, škoda ga je, škoda.«

Da, škoda ga je. Škoda ga je mladini, škoda nam in kako škoda, ga je ženi - vdovi. Teško je pisati in govoriti tolažilne besede ob svezem grobu... Toda, ko neutolajljivo stojimo ob grobu svojega drugega in ostajamo sami, nam bo v tolažbo, da je naš Ludvik, da je naš Luce rešen trpljenja in da je boljše se preselilo v večnost, kakor živemu umirati. V uteho nam je ob tej žalosti, da je njemu, ki je že dotrpel — dobro.

In ko ne boš več hodil — dragi prijatelj — tod okrog Boča, v katerega si prav v tem času, ko se prebujala naroda, tako rad pohitel, boš vendar še med nami. Kakor takrat, ko si se poslavljajal od šole in ne od življenja, prav tako veljajo danes in na večno, Tebi takrat izgovorjene besede:

Ne zemlje moč, ne moč neba
in ne pekla ognjena sila
vezi ne bode razrušila:
Naša srca zvesta kakor zdaj, [groba,
ostanejo Ti vekomaj, vekomaj tudi preko
Iké.

ljeno izobrazevalno delo možno le v razredih pod 40 otroki. Ščasoma bo morala tudi oblast priti do tega spoznanja. Vsi učitelji pa bomo zagovorniki take zahteve!

6. Kaj meniš glede odnošajev med pedagoško prakso in teorijo? Pravijo, da praktiki naj ne raziskuje in testira?

Še nedavno so bili odnošaji nekoliko skajljeni, k čemer sem baje tudi jaz prispeval izdaten delež. Med teoretiki je razširjeno mnenje, da praktiki naj ne raziskuje, ampak samo — uči! Mislim, da je ta ekstremizem že odpravljen. Sušmar je pač oni, ki ne ve, da mora učitelj vedeti, zakaj tako in tako dela, zakaj je otrok tak in tak in zakaj mora tako in tako postopati! Pri vsem tem mora otroka poznati, ne pa samo — učiti! Ravno testiranje je tak dodatek ali kontrola neprestanega učiteljevega opazovanja otroka. »Greh« bi bil res neodpustljiv, če bi kdo od praktikov hotel — brez kvalifikacije! — vršiti taka proučevanja v znanstvene svrhe. Jaz prepričam tako delo poklicanin in pravim, da je vsak strah neupravičen. Praktiki raziskujemo za podkrepitve lastne prakse — in nič več!

7. Kakšne načrte imaš za bodočnost?

Nič posebnega! Rad bi se spet posvetil sebi. Trenutno me najbolj zanima problem kurznega (tečajnega) pouka na višji stopnji. Morebiti bo iz tega še kaj zraslo. Pa še nekaj pogrešamo pri delu v šoli: priročnike za učitelje in otroke. Tudi na to bo treba misliti.

Najbolj pa želim, da bi bila starši naših otrok v takih gmotnih in vzgojnih razmerah, da bi se decina mogla vsa posvetiti sebi in šoli ter neovirano rasti; učiteljem pa bi naj bila vzeta dnevna skrb za svoj lasten in družinski obstoj, da bi se vsak lahko posvetil svojim nalogam in ljudski prosveti!

E. Vranc.

Učiteljski pokret

Osnutek za slovensko normalo višine in teže otrok

ANKETA

O TELESNEM RAZVOJU UČENCEV.

ANKETA o telesnem razvoju učencev naj tvori osnovo za slovensko normalo otroške višine in teže. Vsi, ki so se doslej ukvarjali s telesnim razvojem našega solarja, so se pri svojih raziskavanjih morali opirati ali na dr. Stratzovo normalo, ki pa bolj odgovarja meščanskim razmeram v Nemčiji, kjer je višji življenjski standart, ali pa na Cammerer-Pirquetovo normalo, ki je za naše prilike bolj primerna, vendar pa nam ne ustreza v dovoljni meri. Potrebno je, da čimprej pristopimo k zbiranju točnih podatkov o višini in teži. Kolikor več bo zanesljivega gradiva, toliko točnejša in vernejša bo prva začasna slovenska normala. Zbiranje podatkov se bo moralo nadaljevati več let. Potrebujemo material iz vseh krajev Slovenije, dalje od najrazličnejših poklicev in starostnih dob od 7.—15. leta. Podatki v zdravstvenih listih so ustrezno približni, zato se moramo lotiti dela na novo.

Za to anketno polo si razvrstite vse učenec po teh vidikih:

1. po poklicnih kategorijah staršev,
2. po starosti učencev,
3. po spolu.

Dečke obravnavajte na posebni poli, deklice na posebni.

V rubriko 1. vpišite poklic staršev. Vse poklice grupirajte v naslednje skupine: mali kmetje, srednji kmetje, veliki kmetje, poljski delavci, industrijski delavci, obrtniki, nameščenci, ostali poklici. Za oceno, v katero grupo kdo spada, naj vam služijo pojasnila k oblačilni anketi, priobčeni v 17. številki »Učiteljskega tovariša« od 24. novembra 1938. Ko razvrstite vse učence v eno grupo, ločite to grupo od naslednje z debelejšo črto.

V rubriko 2. zapisujte imena učencev, ki so že grupirani po poklicni pripadnosti, po starosti, pričeni s najnižjo starostjo v tisti grupi.

V rubriko 3. vpišite učenčevo starost ob času merjenja. Leta ločite od mesecev s podpičjem, n. pr. 7; 8. Mesece ocenjujte tako: kar je pod 15 dni štejte kar k prejšnjemu mesecu, nad 15 dni k bodočemu, n. pr. nekdo je star 7 let, 8 mesecev in 9 dni, — vpišite mu kar 7; 8.

Rubrika 4. a vsebuje stojno višino v centimetrah. Učenec naj se bos postavi tesno ob merilni drog ali ob tablo, nakar mu s pravokotnim trikotnikom, čigar ena kateta naj drsi ob merilu, določite višinsko točko in nato odmerite, koliko centimetrov ima nad enim metrom ali pod njim.

Rubrika 4. b pa naj pokaže sedežno višino, ki bo važna za računanje pelidisov za določitev prehranjenosti. Na stol postavite meter, otrok naj se vsede zravnano tesno ob metru, nato pa odmerite tako kot pri stojni višini. Pazite, da se ne bodo otroci zgrbili!

Rubrika 5. bo pokazala otrokovo težo. Tchtajte na decimalni tehtnici. Dečki naj imajo na sebi samo spodnje hlače, deklice samo srajco ali kombinežo. Težo vpišite tako: 34,7, natančneje ni potrebno.

Prilagamo vzorec anketne pole, da oni, ki pole slučajno niste prejeli, lahko sodelujete pri anketi. Na vzorcu je tudi praktičen primer, kako se podatki vpišujejo, da ne bo nejasnosti. Izdelajte si sami toliko pol, kolikor jih potrebujete. Rezultate pošljite zanesljivo do 1. aprila. Ako vam je še kaj nejasno, vprašajte takoj tov. Martina Menceja, učitelja v Šoštanju. Ponovno prosimo, da se lotite tega posla z vso vestnostjo.

Vzorec:

Kategorija poklicev staršev	Število anketirancev:	Razred:	Razrednik:		
			Starost (let, mes.)	Višina stojna sedežna (cm)	Teža (kg, dkg)
1.	Priimek in ime	3.	4. a	4. b	5.
m. kmet	Pirc Matija	7;	112	63	21,4
sr. kmet	Jankovič Anton	7;2	115	59	19,7
ind. del.	Martinovič Vasja	7;	121	65	22,3

Normala višine in teže po Cammerer-Pirquetu

Starost: let	Teža v kilogramih dečki	Teža deklice	Višina v centimetrah dečki	Višina deklice
7	23	21	115	113
8	25	23	120	118
9	27,5	25	125	123
10	30	27	130	128
11	32,5	29	135	133
12	35	32	140	139
13	37,5	37	145	146
14	41	43	151	153
15	45	45	157	

M. P.

Splošne vesti

UCITELJSKI TABOR

V soboto, 18. t. m., so se sestali v Ljubljani predsedniki društev, katera se bodo udeležila Učiteljskega tabora.

Sklenili so, da se bo tabor vršil dne 11. marca t. l. v filharmonični dvorani ob 9. uri dopoldne. Popoldne se vrši ob 15. uri v ljubljanski dramati predstava »Hlapci«, ki jo bo uprava dala po globoko znižani ceni. Opozarjamo že sedaj vse tovariše in tovarišice na to predstavo, za katero bo mogoče vstopnice tudi vnaprej rezervirati. Za vsa nadaljnja navodila glede tabora pazite na poročila v »Učiteljskem tovarišu«.

— Poziv voditeljem mladinskih zborov.

Ze pred leti smo zbirali podatke o mladinskih pevskih zborih. Ti podatki so sedaj zastareli in ne ustrezajo faktičnemu stanju. Zato se obračamo na vse voditelje mladinskih zborov, da pošljejo Učiteljskemu pevskemu zboru naslednje podatke:

1. Ime kraja, v katerem ima zbor svoj sedež, ev. ime zbora,
2. Leto ustanovitve.
3. Število pevcev.
4. Ime pevovodje.
5. Kraje in število nastopov.
6. Nujne potrebe zbora.
7. Eventualni predlogi in nasveti.

Te podatke potrebujemo radi evidence in radi načrta kako pospešiti delovanje mladinskih zborov. Podatke je treba poslati na naslov Učiteljskega pevskega zbora »Emil Adamič« v Ljubljani, Franciškanska ulica 6/l.

— **Pedagoški tisk v Mariboru** naproša vse poverjenike in šolske upravitelje za sledeče: Vračajte sezname naročnikov Ledinekove knjige »Moj oddelek« v odprtih pismih kot »Poslovni papir« ter nalepite znamko za 75 par. Mnogi so namreč pošiljali v zaprtih kuvertah z znamko 1,50 din, kar ni potrebno. — Lep vzgled naročila je nudil tovariš S. P. s Ptujkega polja, ki je za Ledinekovo knjigo zbral 60 naročnikov. — Veliko zanimanje za knjigo vlada tudi v Srbiji ter smo samo iz Šabca prejeli že 46 naročil. — Niso redke tudi slovenske šole, kjer jo je učiteljstvo 100 % naročilo. Vsem se upravni odbor iskreno zahvaljuje za zaupanje in požrtvovalnost. Kdor še naročilnice ni odposlal, prosimo, da to stori do 25. t. m. — **Upravni odbor.**

— **Poverjenike Mladinske matice** v zapadnem delu ljubljanskega sreza prosim, naj pošljejo svoje naslove takoj na: Nataša Zupančič, učiteljica v Tomišlju, p. lg pri Ljubljani.

† **Umrli** je po kratkem trpljenju komaj 33 let star Savo Zupančič, sodni uradnik v Ložu, sin Janeza Zupančiča, šol. upravitelja v pokojni in brat Vide Hribovšek, učiteljice v Motniku, in Nataše Zupančič, učiteljice v Tomišlju. Učiteljski družini naše sožalje.

AKCIJA JUU ZA ČESKOSLOVAŠKE UCITELJE.

JUU — sekcija za dravsko banovino	din	3.000,—
Učiteljsko društvo Split		100,—
Učiteljsko društvo Gnjilane		410,—
Učiteljsko društvo Mionica		360,—
Učiteljsko društvo Štip		112,—
Učiteljsko društvo Ohrid		200,—
Učiteljsko društvo Nevesinje		100,—
Učiteljsko društvo Studeničko-Raška		540,—
Vsega	din	4.822,—
Prej zbrano in objavljeno		12.647,50
Skupaj	din	17.469,50

— **Sreska učit. društva**, ki še niso poslala »članskih seznamov« 1938./39. v smislu okrožnice št. 731/38-39, prosimo, da to nemudoma izvrše.

Osebne zadeve

— **Upokojeni** so z ukazom Nj. Vel. kralja z dne 2. februarja 1939. učitelj(ice): Randl Roza iz Ljubljane, Jeraj Katarina iz Ljubljane, Kržiš Janko iz Loč, Čenč Ana iz Poljčan, Varl Ludovik iz Poljčan, Lukman Milica iz Pobrežja, Jakl Josip iz Ljubljane, Beljan Josipina iz Št. Petra, Jelenc Ivana iz Trebnjege, Lupša Franja iz Male Nedelje.

Učiteljska tiskarna

— t **Najnovejši Brockhausov Atlas** z zdajnimi razmejitvami kupite v Knjigarni Učiteljske tiskarne že za din 260,—.

— t **Važno je**, da veste, da lahko nakupite v Knjigarni Učiteljske tiskarne knjige na obroke.

— t **Ne mučite solarjev** s suhoparnim poučevanjem brez učil! Danes dobite za majhen denar vse, kar naredi šolsko delo zanimivo. — Zgodovinske in zemljepisne sličice so idealno učilo!

— t **Knjiga je najcenejša zabava** in najprijetnejša prijateljica.

— t **Šolskim upraviteljstvom Ljubljane** in ljubljanske okolice priporočamo zemljevid Ljubljane in ljubljanske okolice. Zemljevid ne sme manjkati v nobeni šoli.

— t **Zakaj si ne naročite zgodovinskih in zemljepisnih sličic?** Zakaj si ne olajšate šolskega dela? S sličicami boste dosegli, da bo zgodovinski in zemljepisni pouk zanimiv. Naročite in poskusite, kar bi morali že davno napraviti, ne bo Vam žal. Uspeh bo boljši!